

Remiss: Plan för klimatneutralt byggande och anläggning i Lunds kommun

Förslag till beslut

Servicenämnden beslutar

att såsom sitt yttrande avseende Remiss avseende förslag till Plan för klimatneutralt byggande och anläggning i Lunds kommun översända serviceförvaltningens tjänsteskrivelse, dnr SN 2022/0370.

Sammanfattning

Lunds kommun har i ett förvaltningsövergripande arbete tagit fram ett förslag till *Plan för klimatneutralt byggande och anläggning i Lunds kommun*. Planen beskriver huvudsakliga principer som ska vara riktninggivande för att kommunen ska nå ett klimatneutralt byggande och anläggning, liksom föreslår nödvändiga åtgärder för detta samt redogör för ansvarsfördelningen inom kommunen.

Genomförandet av planen syftar till att uppfylla kommunens hållbarhetspolicy liksom tidigare beslutade mål inom samma område.

Serviceförvaltningen ställer sig positiv till planen men önskar lyfta några viktiga punkter rörande bl. a. ekonomi, arbetssätt, styrning. Serviceförvaltningen föreslår även några förtydliganden samt ytterligare en åtgärd.

Underlag för beslutet

- Serviceförvaltningens tjänsteskrivelse 2022-09-30 Remiss: Plan för klimatneutralt byggande och anläggning i Lunds kommun
- Förslag till Plan för klimatneutralt byggande och anläggning i Lunds kommun KS 2022/0162

2022-09-13

Diarienummer

SN 2022/0370

Ärendet

Bakgrund

Lunds kommun har i ett förvaltningsövergripande arbete tagit fram ett förslag till *Plan för klimatneutralt byggande och anläggning i Lunds kommun*. Planen beskriver huvudsakliga principer som ska vara riktninggivande för att kommunen ska nå ett klimatneutralt byggande och anläggning, liksom föreslår nödvändiga åtgärder för detta samt redogör för ansvarsfördelningen inom kommunen.

Genomförandet av planen syftar till att uppfylla kommunens hållbarhetspolicy liksom tidigare beslutade mål inom samma område.

Föredragning

Serviceförvaltningen anser att planen är mycket väl genomarbetad och tydlig. Den har tagits fram i bred dialog och förankring. Serviceförvaltningen delar bilden av att åtgärder är nödvändiga och brådskande. Förvaltningen har dock ett antal synpunkter gällande sådant som kan förtydligas i planen. Utöver detta önskar serviceförvaltningen lyfta ett antal saker som är viktiga att kommunen har med sig när planen ska omsättas i handling (se bilaga 1). Synpunkter på saker som bör ses över i planen listas nedan.

- Enligt planen har en konsultutredning visat att det i dagsläget inte går att säga om det blir billigare eller dyrare att bygga och anlägga klimatneutralt. Serviceförvaltningen ser att under en lärperiod är risken är överhängande att kostnaderna kommer att öka, samt innan marknaden har hunnit utvecklas. Planen kan vara tydligare på den punkten. Ska planen gälla även påbörjade projekt är risken stor att extra medel behöver äskas/ges.
- Serviceförvaltningen föreslår att en ny åtgärd avseende masshantering läggs till. Förvaltningen ser att det skulle finnas en mycket stor miljömässig och ekonomisk vinst med att ta den gamla Tjuratippen, i norra delen av Lunds tätort, i drift igen och möjligheterna att göra detta bedöms som goda. En åtgärd där detta utreds vore önskvärt.
- Det bör övervägas om inte verksamhetsel klimatpåverkan ska inkluderas i serviceförvaltningens klimatberäkningar i och med att denna ingår i hyran för Lundafastigheters hyresgäster.
- Det finns en viss motsägelse i planen, på sidan 8 jämfört med sidan 10. På sidan 8 står att fokus inledningsvis ska läggas på nybyggnadsprojekt och på sidan 10 står det att i ett första steg ska man använda befintliga byggnader och anläggningar så långt som möjligt. Detta kan eventuellt förtydligas, t. ex. att

2022-09-13

Diarienummer

SN 2022/0370

man menar att det är i nyproduktionen det är viktigt med *beräkningar* inledningsvis, så att det inte missförstås som att kommunen *bara* ska fokusera på nyproduktion när bevarande i själva verket är den mest verksamma åtgärden.

- Definitionen av ett klimatneutralt Lund hade med fördel kunnat komma tidigare i texten.
- Åtgärd 1.3 avseende lokalförsörjning bör även ha serviceförvaltningen som ansvarig, men med kommunkontoret som huvudansvarig.
- Gällande åtgärd 2.3 avseende spjutspetsprojekt hade serviceförvaltningen gärna sett en mening avseende kostnader i den händelse att t. ex. ett test av ett nytt material inte faller väl ut och materialet behöver bytas ut. För att byggande och anläggande förvaltningar ska våga testa nya lösningar krävs en acceptans för att test kan slå fel, annars är det svårt att komma framåt.
- Begreppen på sidan 27 skulle behöva ses över och eventuellt förtydligas. Begreppet *Klimatbudget* skulle behöva ha en egen punkt och begreppen *Återbetalningsplan* och *Löpande CO₂-återbetalning* är väldigt snarlika och skillnaden hade behövt förklaras.

Beredning

Ärendet har beretts av förvaltningens miljöstrateg i samråd med chefer, specialister och projektledare m. fl. inom Lundafastigheter och Markentreprenad.

Barnets bästa

Utveckling mot ett hållbart samhälle och minskad klimatpåverkan i linje med planens ambitioner bedöms som mycket viktig för barn och unga. I det framtida arbetet med att förverkliga planen behöver dock barnperspektivet finnas med, så att inte yteffektiviseringar osv inverkar negativt på barnens skolmiljö.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget bedöms få ekonomiska konsekvenser, åtminstone inledningsvis. För att minska dessa bör kommunen anlägga ett helhetsperspektiv där dyrare materialkostnader och maskinkostnader kan vägas upp genom att man återbrukar det som är lönsamt att återbruka, effektiviserar ytor och nyttjar dem effektivt genom delning, optimerar materialmängder, minskar kostnader för masshantering genom lokala lösningar samt vårdar byggnader och anläggningar på ett klokt och långsiktigt sätt. För spjutspetsprojekt rekommenderas att kommunen deltar i externfinansierade projekt för att växla upp kommunala medel.

2022-09-13

Diarienummer

SN 2022/0370

Pål Svensson
Servicedirektör

Katarina Persson
Stabs- och ekonomichef

Beslutet skickas till

För verkställighet eller motsvarande åtgärd:

För kännedom:

Bilaga 1

Synpunkter från serviceförvaltningen som inte föranleder någon ändring av planen, men som ändå är viktiga för kommunen att ha med sig i det fortsatta arbetet med planen listas nedan.

- För att minska klimatpåverkan är en viktig åtgärd att förlänga livslängden på våra byggnader och anläggningar. Då menar serviceförvaltningen att det är av stor vikt att drift- och underhållsbudget ökar i takt med att nya byggnader och anläggningar tas i drift, så att vi faktiskt får möjlighet att ta bra hand om det som byggs och anläggs och därmed kan säkra en lång livslängd och minska klimatpåverkan.
- För att fullfölja planens ambitioner kommer klimataspekten att vägas in vid beslut om en byggnad ska rivras eller renoveras. Tidigare har man endast tittat på kostnaden, som ofta varit lika stor för de två alternativen. Valet har då oftast blivit rivning i och med att man då kunnat få en ny byggnad i linje med lokalprogrammet. Framöver ser serviceförvaltningen att det kommer bli vanligare att bevara och renovera och då krävs det en acceptans för att resultatet inte kommer att vara i linje med lokalprogrammet.
- Just nu ser vi stigande priser på både maskiner och drivmedel. Serviceförvaltningen vill framhålla vikten av att Markentreprenads investeringsbudget går i takt med beställande organisationers drifts- och investeringsbudgetar. Som det är i dagsläget ligger ställda krav avseende t. ex. fossilfrihet långt under den nivå Markentreprenad kan

2022-09-13

Diarienummer

SN 2022/0370

leverera. Konkurrensen blir då inte på lika villkor i och med att externa aktörer inte har samma krav på sig gällande t ex fossilfrihet.

- För att få ett så effektivt maskinutnyttjande som möjligt och därmed kunna fullfölja planens ambitioner så billigt som möjligt, hade det varit önskvärt med en långsiktighet gällande Markentreprenads uppdrag. Det hade då varit lättare att optimera storlek på maskinpark och fordonsflotta och avgöra när det är bäst att hyra resp. äga maskiner och fordon. För att kunna göra stora investeringar i t. ex. dyra elektriska maskiner krävs det att man vet att man kommer att ha tillräckligt med uppdrag för dem.
- Serviceförvaltningen vill poängtera vikten av att arbeta med återbrukat material. Detta behövs inom både byggnation och anläggning, men är betydligt lättare inom anläggning. Här finns vinster att hämta hem som eventuellt kan balansera högre kostnader för anläggningsmaskiner. För att åstadkomma detta är det viktigt med flexibilitet och att krav ställs från beställarens sida.
- Kommunen bör lyfta frågan om yteffektivitet. Optimerade ytor är ett sätt att minska klimatpåverkan och vi bygger idag lokaler med fler kvadratmeter per barn än många andra kommuner. Eventuell yteffektivisering bör dock göras på så sätt att verksamheten inte påverkas negativt.
- För att kunna arbeta effektivt med återbruk av byggmaterial önskar serviceförvaltningen att beslut avseende projekt inte drar ut alltför mycket på tiden. Det gör det svårare att planera för återbruk när man inte vet när man kan räkna med att ett projekt ska sättas i gång.
- Serviceförvaltningen ser det som mycket viktigt att man i detaljplanearbetet inte låser för många faktorer avseende t. ex. fasader och färger. Om det ska gå att återbruka i större skala, bygga mer i trä osv krävs en ökad flexibilitet.
- Även i bygglov ser serviceförvaltningen att det är viktigt med flexibilitet, gällande t. ex. material och höjder, för att kunna bygga i trä (som ger en något högre byggnad) eller välja återbrukat material som kan vara svårt att på förhand veta färg på (t. ex. tegel).
- Serviceförvaltningen ser att det är av stor vikt att principerna för klimatkompensation blir tydliga och att vi får stöd från t. ex. kommunkontoret när det gäller hur arbetet med klimatkompensation ska gå till.
- När det gäller att bygga flexibelt och demonterbart vill serviceförvaltningen lyfta att man här behöver hitta en

2022-09-13

Diarienummer

SN 2022/0370

balansgång för att inte förlora arkitektoniska värden och få alltför likriktade byggnader.

- Gällande åtgärd 3.4 finns också en svår balansgång. Att bygga alltför flexibelt kan bli väldigt dyrt eftersom man då måste dimensionera system (t. ex. ventilation) för "worst case". Det kan vara lättare att arbeta med flexibilitet i planerna så att dessa tillåter en annan typ av nyttjande av en byggnad, samt att försöka få till effektivare nyttjande av lokaler, över fler av dygnets timmar.